

Languages on this page:

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 26 januari 2011

Utskriftsvänlig pdf-fil

[Läs mer idrottssociologi på idrottsforum.org](http://idrottsforum.org)

Som recensionsredaktör på forumet ställs man ständigt inför det uppenbara faktum att det finns stora brister när det gäller facklitteratur inom samhällsvetenskaplig idrottsforskning som är producerad i de nordiska länderna, om nordiska förhållanden, för nordiska idrottsstudenter och forskare. Den unika nordiska idrottsmodellen understryker behovet av en kraftfull forskningsinsats som publiceras internationellt. Om detta påminner Lars-Erik Alkvist ånyo i sin recension av en samling idrottssociologiska texter av i huvudsak amerikaner och briter. *The Sport and Society Reader* (Routledge) är sammanställd av David Karen och Robert E. Washington, båda sociologiprofessorer vid Bryn Mawr College i Pennsylvania. I deras *reader* samsas gräddan av den engelskspråkiga idrottsociologin med ett fyrtiotal bidrag. Vår recensent har hittat många godbitar i boken som han rekommenderar som introduktionsbok i idrottsociologi vid universitet och högskolor – åtminstone i väntan på en nordisk motsvarighet.

Centrala idrottsociologiska texter i en volym

Lars-Erik Alkvist

Högskolan Dalarna

David Karen & Robert E. Washington
(red)

The Sport and Society Reader

394 sidor, hft.

Abingdon, Oxon: Routledge 2010

ISBN 978-0-415-77249-5

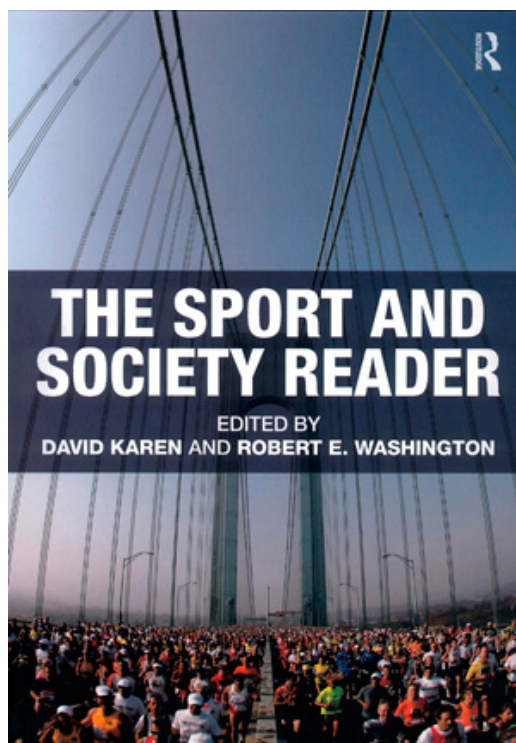
Denna antologi eller, som det heter på engelska, "reader" innehåller texter av kända forskare inom idrottsområdet och andra mindre kända, men kanske provokativa ansatser. Och inte att förglömma en kort men rolig och skämtsam text kring varför vissa idrotter inte kan betecknas som just idrotter (Andy Baggot, "Ten reasons why sport aren't sport").

Antologin spänner över följande områden: idrott och klass, rasfrågor och idrott, kön och privilegier inom idrott, avvikelser och idrott, sex och idrott och global idrott. Boken består av 7 sektioner eller, om man så vill, teman där olika idrottsforskare behandlar sina specifika områden. Varje sektion avslutas med en journalistisk vinkel på just detta tema. Dessa ger enligt min mening en mer konkret och därmed levande beskrivning av de upptagna

temana. Antologin tar upp centrala forskningsområden inom idrottsociologin. Men jag saknar ändå sådana teman som idrott och media samt idrott och politik. Sådana studier finns det dock mer än nog av på annat håll.

Redaktörerna för denna bok är själva produktiva idrottsforskare verksamma i USA. Att samla ihop alla dessa artiklar måste ha varit ett slitsamt och säkerligen kostsamt arbete. Som idrottsintresserad forskare slipper man nu själv göra detta detektivarbete.

Den första avdelningen anlägger ett teoretiskt perspektiv på idrotten och här hittar vi bland annat en text skriven av Eric Dunning, en framstående idrottsforskare som är starkt inspirerad av Norbert Elias och alltid intressant att läsa. Hans artikel handlar om hur idrotten alltmer har förlorat amatörreglernas positiva värden och strukturer och blivit

en institution av stor betydelse. Han menar att idrotten som institution för många på sätt och vis blivit den centrala källan till identifiering, mening och känslomässiga reaktioner. Han utnämner därvidlag den moderna idrotten som arvtagare till religionen. Detta är kanske inte någon upphetsande ny liknelse, men den tål ändå att påminnas om.

Nästa avdelning handlar om idrott och social klass och här finns naturligtvis ett bidrag av Pierre Bourdieu, som är taget ur hans mest kända bok *Distinction* och som faller alldeles utmärkt på plats. Här finner vi också en spännande artikel skriven av en sydamerikan, José Sergio Leite Lopes. Hans artikel behandlar klass, etnicitet och färg inom brasiliansk fotboll. Det är alltid nyttigt att få sina perspektiv vidgade till andra länder än de anglosaxiska.

Den följande avdelningen behandlar idrott och rasism. Där skriver till exempel Malcolm Gladwell en provocerande text med rubriken "Varför svarta är som pojkar och vita är som flickor". Trots att idrotten aktivt arbetar mot rasism finns det fortfarande mycket av de rasistiska stereotyperna kvar i idrotten. Texten att de vita har ockuperat quarterback-rollen och att de svarta får ta runningback-rollen i amerikansk fotboll. Men varför då, frågar man sig. Jo, den finns en slags dold uppfattning, menar författaren, att de vita är ledarna och de svarta är snabba av naturen och får utföra grovjobbet.

” Hon visar genom olika historiska exempel på hur idrottsrörelsen i USA ofta har diskuterat med utgångspunkten att idrott, kvinnorna och deras sexualitet inte går ihop.

Den fjärde avdelningen behandlar bland annat socialisation och idrott. Laura Grindstaff och Emily West skriver om genus och "cheerleader". De visar genom sitt exempel på hur idrotten skapar och upprätthåller en könsregim. Idrotten som sådan dras fortfarande med maskulina föreställningar. "Cheerleader" får bli ett tydligt exempel på hur det feminina upprätthålls genom att kvinnorna får ta rollen som entusiastmerare och genom sin lättkläddhet representera sexuell attraktivitet. De genomför en närmast etnografisk studie av college-fotbollen och kommer i sina resultat fram till hur denna könsregim skapas och reproduceras.

Den femte avdelningen innehåller bland annat ett vanligt fenomen inom den moderna idrotten, nämligen fusk. Peter G Mewett skriver om professionella löpare i Australien. Man kan spela på dessa löpare likt travsporten. Och dessa löpare tillsammans med organisatörerna fuskar i många avseenden. Men man försöker fuska utan att någon märker det. Författaren menar att idrott och fusk måste vi leva med, det är en del av spelet.

Avdelning 6 handlar om sex och idrott, där vi hittar bland andra Susan K Cahns historiska artikel om homosexualitet och idrott, ett ämne som är riktigt brännande och som idrottsrörelserna världen över inte ens tar i med tång. Hon visar på hur starkt stereotyper har varit och är verksamma inom idrotten, att till exempel kvinnliga fotbollsspelare betecknas som "butch" och lesbiska för att fotbollen är en tuff sport. Hon visar genom olika historiska exempel på hur idrottsrörelsen i USA ofta har diskuterat med utgångspunkten att idrott, kvinnorna och deras sexualitet inte går ihop.

Slutligen kommer vi till avdelning 7 där ett globaliserande perspektiv intas. Här kan vi finna bland annat Raffael Poli som skriver om hur den moderna idrotten avnationaliseras ("denationalization"), nationsgränserna upphävs genom idrottens internationalisering. Detta menar författaren har förändrat relationen mellan staten, territoriet och därmed identiteten på ett genomgripande sätt. Som åskådare av idrott håller vi inte bara på den lokala svenska fotbollsklubben, dvs den geografiska platsen, utan även på sådana internationella fotbollslag som Manchester United och vi konsumerar deras fotbollsspelare och produkter, som till exempel halsdukar. Författaren betecknar detta som "deterritorialized communities of global consumers". Det vill säga den geografiska platsen förlorar alltmer sin centrala roll vad det gäller idrott. Denna förändrade rumslighet påverkar också de sätt på vilket människor identifierar sig med moderna idrottshjältar. Identifieringen, menar författaren, tar sig nu alltmer estetiska, livsstilmässiga och liknande uttryck. Fortfarande kommer den globala geografiska platsen att spela en viktig roll för idrottsintresset, men hur länge är vanskligt att sja om.

Överlag finns det många godbitar i denna bok. Den spänner över ett stort idrottssociologiskt område och innehåller många förtjänstfulla artiklar. Vilken är då målgruppen för den här boken? Jo, till exempel studenter i idrottssociologi i den högre utbildning, där den kan fylla en viktig funktion som kursbok. Artiklarna tar avstamp i den anglosaxiska sfären, och mycken spännande idrottsforskning bedrivs förvisso i dessa länder. Jag har en önskan om att vi i Norden alltmer kommer att visa framfötterna på detta forskningsområde; alltså låt oss bedriva idrottsociologisk forskning utifrån specifikt nordiska förhållanden. Som det nu är, är forskningsläget i Norden på detta område i sin linda.

© Lars-Erik Alkvist 2011.

 [Hitta bästa pris på boken hos Prispallen.se](#)

 [Kjøp boken fra Capris.no](#)

 [Sammenlign priser på bogen hos Pensum.dk](#)

 Buy this book from [Amazon.co.uk](https://www.amazon.co.uk)

 Buy this book from [Amazon.com](https://www.amazon.com)

www.idrottsforum.org | Redaktör Kjell E. Eriksson | Ansvarig utgivare Aage Radmann